

Fylkesmannen i Oppland

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Dato 18.11.2014

Vår referanse 2014/6705-2 620 KEK
Saksbehandler Kari Elise Krohn, tlf. 61 26 60 36

Høringsuttalelse fra Fylkesmannen i Oppland – Endringer i lov om barneverntjenester

Fylkesmannen i Oppland viser til høringsnotat datert 20.10.2014 – Forslag om å utvide adgangen til å pålegge hjelpetiltak med hjemmel i lov om barneverntjenester (barnevernloven).

Fylkesmannen støtter seg til forslaget, men ønsker å gi noen kommentarer til høringsnotatet.

Kommentar til punkt 7.1 – Saksbehandlingen ved pålegg om hjelpetiltak

Departementets forslag

Departementet mener det er sterke argumenter for at myndigheten til å pålegge hjelpetiltak legges til Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker. Departementet imøteser imidlertid høringsinstansenes syn på dette og ber også om innspill til andre løsninger dersom det synes mer hensiktsmessig.

Synspunkter fra Fylkesmannen i Oppland

Fylkesmannen mener pålegg om hjelpetiltak vil være et alvorlig inngrep ovenfor foreldrene og at det derfor er svært viktig med betryggende saksbehandling hvor både barnets og foreldrenes rettsikkerhet ivaretas.

Fylkesnemnda er et uavhengig og frittstående domstolslignende organ. Dersom fylkesnemnda skal pålegge hjelpetiltak, vil foreldrene kunne bringe sin klage på vedtaket inn for tingretten. Denne løsningen vil etter Fylkesmannens oppfatning i stor grad sikre rettsikkerheten til barnet og foreldrene.

I de tilfellene der foreldrene ikke samtykker til hjelpetiltak og pålegg om hjelpetiltak vil være aktuelt, kan samarbeidsklimaet mellom foreldrene og barneverntjenesten være utfordrende. Vi er enige med departementet at i de tilfellene der foreldrene ikke har stor tillit til barneverntjenesten, vil foreldrene kunne ha større tillit til et vedtak fattet av fylkesnemnda.

En ulempe med at fylkesnemnda får myndighet til å pålegge hjelpetiltak, er imidlertid at saksbehandlingstiden kan bli uforholdsmessig lang. Fylkesmannen mener i likhet med departementet at det er viktig at pålegg om hjelpetiltak behandles raskt, slik at tiltak kan iverksettes uten unødig

opphold. Vi er enige med departementet at det i tilfelle bør være en forenklet behandling i nemnda, som i utgangspunktet er skriftlig. Fylkesmannen forutsetter at lovendringen ikke blir satt i kraft før det er budsjettmessig dekning for det.

Videre er Fylkesmannen enige med departementet i at dersom myndigheten til å pålegge hjelpetiltak legges til barneverntjenesten i kommunene, er det grunn til å tro at slike pålegg vil bli brukt hyppigere, og at det kanskje vil medføre raskere iverksettelse av tiltak. Rask iverksettelse av tiltak vil ofte være til barnets beste. En forutsetning for at foreldrenes rettssikkerhet ivaretas tilstrekkelig, er at fylkesnemnda er klageinstans for påleggene. Fylkesmannen mener dette forslaget bør ses i sammenheng med kommunereformen, som vil medføre at kommunene blir bedre rustet til å håndtere disse tilfellene selv. Vi mener departementet bør vurdere dette alternativet nærmere i lys av kommunereformen.

Kommentar til punkt 9 – Forslag til endringer i barnevernloven

Departementets forslag

Barnevernloven § 4-4 tredje ledd skal lyde:

«Fylkesnemnda kan om nødvendig beslutte at tiltak som opphold i barnehage eller andre egnede dagtilbud, opphold i besøkshjem eller avlastningstiltak, leksehjelp, fritidsaktiviteter eller bruk av støttekontakt skal settes i verk ved pålegg til foreldrene. Når det er nødvendig for å sikre barnet tilfredsstillende omsorg og hindre at en situasjon som beskrevet i barnevernloven § 4-12 skal oppstå, kan fylkesnemnda gi pålegg om tilsyn, meldeplikt og urinprøver. På tilsvarende vilkår kan fylkesnemnda gi pålegg om omsorgsendrende tiltak. De omsorgsendrende tiltak som anvendes skal være faglig og etisk forsvarlige og bygge på et allment akseptert og sikkert kunnskapsgrunnlag. Pålegg om hjelpetiltak etter dette ledd kan opprettholdes inntil ett år fra vedtakstidspunktet. Pålegget kan forlenges med inntil ett år etter nytt vedtak.»

Synspunkter fra Fylkesmannen i Oppland

I høringsnotatet påpeker departementet viktigheten av «det minste inngreps prinsipp», ved at frivillige hjelpetiltak i hjemmet alltid skal vurderes og/eller forsøkes før mer omfattende tiltak igangsettes. Dette innebærer at foreldrene ikke kan pålegges hjelpetiltak dersom mildere tiltak kan anvendes.

Fylkesmannen ser at det i lovforslaget ikke er tatt uttrykkelig forbehold om at frivillige hjelpetiltak skal være forsøkt og/eller vurdert før tiltak pålegges. Vi ber departementet vurdere om det er hensiktsmessig å nedfelle et slikt vilkår i bestemmelsens ordlyd, slik at det er ingen tvil om at frivillige hjelpetiltak skal vurderes og/eller forsøkes først. Vi viser i denne forbindelse til at «det minste inngreps prinsipp» er nedfelt i barnevernloven § 4-12 annet ledd når det gjelder vedtak om omsorgsovertakelse. Etter Fylkesmannens oppfatning bør «det minste inngreps prinsipp» også nedfelles i barnevernloven § 4-4 tredje ledd.

Sigurd Tremoen e.f.
fung. fylkesmann

Hans Tomter
avdelingsdirektør/fylkeslege